

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:230

av Sten Bergheden (M)

Offentlig upphandling

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att uppmana till uppdelning av offentliga upphandlingar så att fler mindre företag kan delta och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydligare information till företagen om hur offentliga upphandlingar fungerar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att livsmedel som köps in av svenska offentliga inrättningar bör uppfylla kraven i svensk lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den 1 juli i år höjdes gränsvärdet för direktupphandling. De nya direktupphandlingsgränserna är 505 800 kronor för direktupphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling (LOU), och 939 342 kronor för direktupphandlingar enligt lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF) och lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFS). Därutöver ska upphandlande myndigheter och enheter anta riktlinjer för direktupphandling. Syftet med kravet på riktlinjer är bland annat att se till att upphandlande myndigheter och enheter tillämpar ett strategiskt förhållningssätt för offentlig upphandling, inte minst vid direktupphandling. Dokumentationsplikten innebär den upphandlande myndigheten eller enheten ska dokumentera skälen för sitt beslut när de gör inköp som överstiger 100 000 kronor.

De nya gränserna för direktupphandling innebär att det nu är av större betydelse för konkurrensen och kvaliteten att offentliga upphandlingar inte är för stora. Offentliga upphandlingar är idag ofta för stora för att mindre och lokala företag ska kunna delta i hela upphandlingen. Då begränsas konkurrensen eftersom det då oftast är få aktörer som deltar i upphandlingen. En uppdelning av de offentliga upphandlingarna i mindre delar skulle göra att fler mindre företag skulle kunna vara med och konkurrera om delar av upphandlingen. En möjlighet att uppmana till att dela upp offentliga upphandlingar så att fler företag kan delta bör därför ses över.

Det blir också med de nya reglerna än viktigare med tydlig och bred information om kommande nya upphandlingar så att fler företag mer aktivt kan vara med och slåss om anbuden. Därtill behövs mer kunskap inom näringslivet om hur offentliga upphandlingar fungerar. Offentliga verksamheter bör uppmanas att flera gånger om året informera näringslivet om kommande upphandlingar och hur det fungerar när man lägger anbud. En översyn av möjligheten att förtydliga informationen till företagen om hur offentliga upphandlingar fungerar vore därför nu önskvärd. Offentliga verksamheter bör uppmanas att ställa mer detaljerade krav på livsmedelsleverantörerna så att fler än bara storgrossister kan delta i upphandlingarna. Det går exempelvis att ställa miljö- och kvalitetskrav som motsvarar svensk livsmedelslagstiftning utan att det diskriminerar leverantörer från andra länder.

Regeringen bör förtydliga att offentliga verksamheter även har ett ansvar att följa upp sina upphandlingar på ett korrekt sätt. Uppföljning av att matleveranserna följer kraven i upphandlingarna kan och bör förbättras. Exempelvis kan uppföljningen samordnas mellan olika offentliga verksamheter för att klaras av praktiskt och ekonomiskt. Offentliga verksamheter kan även upprätta riktlinjer för inköp. För detta krävs ökad kunskap vilket kommer leda till bättre upphandlingar. En förbättrad livsmedelsupphandling kan öka kvaliteten på offentlig mat och ge bättre förutsättningar för mindre livsmedelsproducenter.

Sten Bergheden (M)